

Diari de les idees 17

En un context marcat per la pandèmia del Covid-19 (a la qual dedicarem un número monogràfic que estarà disponible en els propers dies), un dels focus d'atenció en la política internacional continua sent el procés d'eleccions primàries per determinar quin serà el candidat demòcrata que s'enfrontarà a Donald Trump. Si la carrera va començar amb més candidats que mai, amb una gran representació de joves, de dones i de minories, finalment tot ha quedat en un enfrontament entre Joe Biden, candidat de l'establishment del partit i el senador Bernie Sanders, amb un discurs clarament socialdemòcrata i que per la cultura política americana alguns el titllen de radical. Si fa menys d'un mes, la candidatura de Joe Biden no arrencava, des del triomf a Noth Carolina, tot això ha anat quedant enrere i la situació s'ha capgirat. Biden ha anat guanyant en la majoria de caucus i primàries des del *Super Tuesday* aglutinant una coalició àmplia de classes mitjanes, comunitat afroamericana, votants de més edat i universitaris que ha relançat la seva candidatura en el procés de primàries demòcrates. Tal com ho analitza el *New York Times* sembla que tant els votants demòcrates com l'establishment del partit a través dels seus *political action committees* han optat pel discurs polític moderat de Biden per confrontar-se a Trump en les eleccions de novembre.

En relació a les eleccions de novembre, la revista *Foreign Affairs* considera que la nova presidència americana haurà de replantejar les seves aliances econòmiques i militars, en una situació de multipolaritat, en la que els EUA ja no aspira a l'hegemonia geopolítica i redimensionar la seva capacitat per actuar en aquest context. D'altra banda, i atesa la política erràtica de Donald Trump a l'Orient Mitjà, la situació a tota la zona s'està

degradant a marxes forçades, posant en perill els guanys que s'havien aconseguit en la lluita contra ISIS. Preocupa especialment l'escalada de les tensions entre Turquia i Síria que de retruc afecta a tota la Unió Europea. A les pàgines de *The Guardian* Simon Tisdall alerta de que la situació de tensió amb Turquia, hauria d'apel·lar de manera directa a la responsabilitat de la UE i els EEUU a actuar a Síria per protegir els civils, aturar la disputa territorial i aconseguir una pau duradora. La nova crisi migratòria provocada per Erdoğan n'és la prova més contundent. També és motiu de preocupació la situació a Rojava tal com s'argumenta a *Le Monde Diplomatique* on la determinació mostrada pels dirigents kurds fa palès que passi el que passi, que els kurds de Rojava estan disposats a lluitar per defensar el seu territori i el seu mode polític.

En relació al conflicte entre Palestina i Israel, la proposta nord-americana presentada ara fa unes setmanes, sembla comportar, tal com apunta Alon Liel a *Foreign Policy*, l'aplicació d'un sistema similar al de l'*apartheid* sud-africà, ja que si s'acaba cedint encara més territori de Cisjordània a Israel, els palestins acabarien vivint en territoris separats entre ells i controlats pel govern d'Israel, com va passar amb els bantustan de Sudàfrica.

Finalment, també destacar una altra gran font de preocupació, com és la deriva ultranacionalista del govern de Narendra Modi a l'Índia. Aquesta deriva pot posar en perill l'equilibri a tota la regió, tal i com ho analitza Isaac Chotiner a les pàgines de *The New Yorker*, on denuncia que l'Índia s'està dirigint cap a un període insòlit de nacionalisme hindú amb l'objectiu de convertir les legítimes protestes dels musulmans en un suposat moviment que vol subvertir la pau i la seguretat nacionals. En darrer terme, establint una diferència de tracte entre els musulmans i els hindús, la nova llei de ciutadania representa el trencament de la neutralitat religiosa de l'Estat sobre la qual es basava el secularisme establert pels pares de la independència.

Pel que fa al conflicte entre Catalunya i Espanya, destaca la posada en marxa de la taula de negociació i l'accés dels presos catalans a determinats beneficis contemplats per l'article 100.2 del reglament penitenciari. En una columna publicada a *El País*, Josep Ramoneda analitza els primers passos de la taula de negociació entre el Govern espanyol i el Govern català que acaba d'arrencar enmig d'una càrrega ambiental de recels i desconfiança, a la vegada que considera oportú establir una agenda política concreta per finalment plantejar un marc de reforma al qual puguin ser convocats tots els actors polítics. En aquest mateix sentit, José María Mena considera que ha arribat el temps de la desjudicialització i de considerar els presos catalans com a oponents i no com a enemics. Avança que hi ha fórmules jurídiques que, sense propugnar la impunitat, estan previstes per a quan la pena sigui notablement excessiva, com per exemple la reforma del Codi Penal o l'indult parcial. En definitiva, totes les fórmules presenten grans dificultats polítiques i jurídiques, però cap d'elles no és impossible. En clau europea, amb vistes als debats sobre el pressupost de la Unió Europea per al període 2021-2027, la revista *Politico* analitza els quatre grans temes de debat entre els països membres en un tema que serà fonamental per a l'esdevenir de la UE: 1) quin percentatge del PIB europeu hauria de representar el pressupost; 2) com dividir la despesa entre les tres principals partides (agricultura, fons de cohesió i les prioritats com ara la investigació i la innovació, la defensa, les migracions i els intercanvis d'estudiants); 3) el manteniment o no del sistema de rebaixes per a alguns estats heretat de

l'època Thatcher; i 4) la vinculació del desemborsament de fons de la UE amb el respecte de l'estat de dret per part dels estats membres. També a *Politico*, [Jacopo Barigazzi](#) analitza el canvi que s'està produint a la política exterior d'una UE que se sent traïda tant per Gran Bretanya com pels Estats Units i amenaçada per Rússia i la Xina, i ara mira al continent africà a la recerca de nous aliats, noves oportunitats econòmiques i millors maneres de contenir les amenaces de seguretat i els reptes demogràfics que se'n deriven.

Amb motiu del 8-M, en aquest número dediquem una atenció especial a la igualtat i les qüestions de gènere, amb el convenciment que, tal com escriu Carmen Domingo a *El País*, les reivindicacions de les treballadores i les lluites feministes no es poden convertir en una celebració despolititzada de la identitat de les dones, perquè el feminisme no és un simple festeig de l'orgull de ser dona sinó un moviment que lluita pel ple accés de les dones a l'exercici dels seus drets. En la revista *CTXT*, Josefina Martínez descriu la tensió dins del debat feminista centrades en les lluites interseccionals i la no exclusió de les migrants, les precàries, les racialitzades o les trans, en la definició de dona. Així mateix, [Meritxell Rigol](#) reivindica uns postulats ecofeministes que no són nous però que ara venen reforçats i marcaran l'agenda d'ara en endavant, en relació a la vida i a les cures, a les persones i al planeta. Pel que fa a les desigualtats, a *Open Democracy* Robert Palmer crida a abordar-ne la complexitat, alerta de les dificultats a les quals s'enfronten les dones en el context d'una davallada generalitzada de les condicions de vida i reivindica unes solucions polítiques amb perspectiva de gènere que se surtin del marc de les ajudes vinculades al treball. En aquest sentit, també Albert Branchadell analitza a *El País* els resultats de la darrera edició de l'estudi *Evolució de la bretxa salarial de gènere a Catalunya* que revelen que les dones catalanes cobren una mitjana del 23% menys que els homes. El mateix article destaca que les dades de l'Índex d'Igualtat de Gènere (IIG) publicat per l'Institut Català de les Dones indica que amb un índex de 70,9 Catalunya se situa per sobre de la mitjana europea (67,4), però no destaca especialment respecte al conjunt d'Espanya (70,1) i sobretot se situa molt lluny de la societat més igualitària d'Europa, que és la sueca (83,6). Enllaçant amb desigualtats i activitat econòmica, [La Maleta de Portbou](#) publica una extensa conversa entre Josep Ramoneda i Thomas Piketty amb motiu de la publicació del seu darrer llibre *Capital i ideologia*. L'economista francès subratlla que els partits socialistes i socialdemòcrates a Europa han utilitzat la Unió Europea com un gran mercat sense proposar programes de justícia social fins i tot quan han estat al poder. També alerta que si no es revisa la manera en què s'organitza Europa no podrem seguir gaudint d'una circulació de capitals, serveis i persones mentre no tinguem una fiscalitat comuna.

Com a avançament del tema que conformarà el proper número del *Diari de les idees*, dedicat monogràficament a la pandèmia de Covid-19, destaquem aquí la reflexió feta per Sonia Shah des de les pàgines de *Le Monde Diplomatique*, on planteja si no ha arribat l'hora de preguntar-nos per què les pandèmies se succeeixen a un ritme cada cop més ràpid i sosté que el problema no radica com alguns han avançat en els animals salvatges com a punt de partida de les epidèmies devastadores sinó en la desforestació, la urbanització i la industrialització desenfrenades, que han proporcionat als microbis els mitjans per arribar al cos humà i adaptar-s'hi. Fent seves les paraules de l'epidemiòleg Larry Brilliant també subratlla que si l'aparició de virus és inevitable, la propagació d'epidèmies no ho és, però que no podrem evitar-les si no estem decidits a canviar les nostres polítiques

mediambientals. Per això és important, com ho apunta George Tyler a *Social Europe*, que la UE porti una nova agenda climàtica a la COP 26 que se celebrarà a finals d'any a Glasgow per tal d'incloure-hi un full de ruta perquè les nacions emergents adoptin polítiques industrials que vagin més enllà dels combustibles fòssils.

Finalment, convé ressenyar que els debats sobre el desenvolupament actual de la cinquena generació de xarxes cel·lulars, o "5G" han generat una intensa anticipació, temors profunds i una confusió generalitzada. La 5G té tota la capacitat per ser una tecnologia transformadora, però és àmpliament malentesa. És per això que la revista *Foreign Policy* dedica a la 5G un extens dossier en que analitza tres aspectes diferents del tema - tecnologia i infraestructures, escenari competitiu global i seguretat nacional- que són essencials per copsar plenament aquesta tecnologia en constant evolució i el ventall d'implicacions comercials i geopolítiques. Dins d'aquest context és, doncs, rellevant tenir en compte les propostes que ha presentat el nou executiu de la UE a finals de febrer on exposa el seu programa polític pel que fa a dades, Intel·ligència Artificial i regulació de plataformes durant els propers cinc anys. A *Politico* Laura Kayali analitza aquest conjunt d'iniciatives polítiques que té com a objectiu deslligar Europa de la seva dependència d'empreses tecnològiques estrangeres, alhora que reforça el propi sector tecnològic amb l'objectiu de ser més competitiu contra els seus principals rivals, la Xina i els Estats Units.

Diari de les IDEES

Política internacional i globalització

Graham Allison The New Spheres of Influence

Després de la Guerra Freda, les relacions internacionals es van dibuixar d'una manera clara: el món sencer va quedar sota l'esfera d'influència única dels Estats Units i va funcionar, durant dècades, segons les seves regles del joc. Avui, l'hegemonia dels EUA està sent qüestionada per actors com la Xina i Rússia, que estan consolidant, al seu torn, les seves esferes d'influència. En aquesta situació de multipolaritat, en la que els EUA ja no poden pretendre tenir l'hegemonia geopolítica ni obviar que l'aparició de noves esferes d'influència fa reduir la seva capacitat per actuar, l'autor apunta a la necessitat que

Washington replantegi les seves aliances econòmiques i militars per crear una correlació de forces a la qual la Xina i Rússia s'hagin d'adaptar. Sobretot, l'article és una crida a la calma: la desorientació que sembla envair els analistes i polítics en aquest moment de reconfiguració de les relacions internacionals és la mateixa que hi va haver en el moment post Guerra Freda, i no per això els EUA en van sortir mal parats. Això sí, l'autor remarca que serà necessària molta creativitat estratègica per fer front a aquest repte.

Mireille Court i Chris Den Hond L'avenir suspendu du Rojava

La retirada de les forces nord-americanes del nord de Síria a l'octubre de 2019 va permetre a l'exèrcit turc atacar Rojava, l'enclavament on les poblacions kurdes i àrabs estan intentant implementar els principis del comunisme democràtic. En aquest nou context polític i militar, el destí d'aquest territori depèn ara de les negociacions entre Ankara, Damasc i Moscou. Amb tot, no sembla que aquests canvis signifiquin la fi del projecte polític de Rojava ja que quan l'exèrcit turc i les milícies sirianes van intentar ampliar el seu territori, van topar amb una resistència ferotge armada. D'altra banda, de la determinació mostrada pels kurds queda clar que passi el que passi, Rojava no tornarà a la situació d'abans del 2010 atès que els seus dirigents no deixaran que els kurds perdin els seus drets i no destruiran la relació que han construït amb els àrabs i els cristians siríacs.

Alon Liel Trump's Plan for Palestine Looks a Lot Like Apartheid

Durant el règim d'apartheid sudafricà el govern de la minoria blanca va crear quatre Bantustans (territoris separats i aïllats que feien de reserves tribals d'habitants no blancs) per garantir la separació al·legant que així, la majoria negra tindria independència sense ser ciutadans de segona classe. En realitat, els habitants dels Bantustans no tenien drets polítics i tot plegat no era res més que una estratègia per camuflar una situació discriminatòria. Israel va ser el país que més va contribuir a l'economia d'aquests estats titella en cooperació amb el règim Sudafricà i per tant a legitimar el règim d'apartheid. Els Bantustans van desaparèixer quan va caure el règim de l'apartheid i semblava que ja no seria possible que es donés una situació similar. No obstant, avui, amb el "pacte del segle" de Trump, Israel cada cop veu més factible la possibilitat d'instaurar un model semblant al Sudafricà en la seva organització territorial: si s'aconseguís cedir més territori de Cisjordània a Netanyahu els palestins acabarien vivint en territoris separats entre ells i controlats pel govern d'Israel, com va passar amb els Bantustans. Aquesta visió annexionista va en contra del dret internacional, de la possibilitat de treballar per una solució de dos estats i, si s'implementa, consolidarà una nova forma d'apartheid.

Simon Tisdall Erdoğan is reaping what he sowed: Turkey is on the brink of disaster in Syria

Les conseqüències de l'atac a un comboi turc a Idlib la setmana passada, que va matar

entre uns 33 i uns 100 soldats, mostren la debilitat d'Erdogan respecte a Putin. Aquest últim vol posar fi a la guerra de Síria, consolidar la victòria d'Assad a Idlib i la seva pròpia victòria a la regió. L'autor de l'article comenta que Erdogan està collint el que ha sembrat: contínuament ha fet mofa de l'OTAN, dels EUA i dels líders europeus; va comprar un sistema de defensa aeri rus tot rebre crítiques per part dels EUA; ha posat en perill la lluita contra l'Estat Islàmic anant a la guerra contra els kurds; ha intentat militaritzar la crisi dels refugiats per tal que la UE hagués d'adaptar-se als seus interessos. L'autor remarca que aquesta situació de debilitat de Turquia, més que causar alegria als EUA i a Europa, el que ha de fer és apel·lar de manera directa a la responsabilitat d'aquests països d'actuar a Síria per protegir els civils, aturar la disputa i aconseguir una pau duradora.

Anchal Vohra The United States Wants Peace. The Taliban Wants an Emirate

El pla de pau de Mike Pompeo amb els talibans és des del punt de vista de l'autor de l'article un trist recordatori de tot el que s'ha fet malament a l'Afganistan al llarg de les darreres dècades. De fet, entre els talibans no hi ha cap acord sobre el repartiment de poder o sobre l'estructura que hauria de tenir el govern. Efectivament, contràriament al que passa a l'Iran, on tot i que hi ha eleccions entre diferents polítics pro-règim, les decisions finals sempre són preses pel líder suprem i el seu equip de clergues. Tot i que alguns líders talibans asseguren que el grup impulsarà que s'adopti un sistema polític similar a l'Afganistan, en un país dividit per les lleialtats tribals i encara governat en moltes zones pels senyors de la guerra, no està gens clar com un únic líder religiós pugui esperar imposar la seva autoritat a tots els afganesos. Així, doncs, el principal tema que caldrà resoldre quan es produeixin les converses intra-afganeses, és la naturalesa del futur estat afganès, la qual cosa inevitablement comportarà sobre el lloc de la religió en l'Estat. Els talibans han dit repetidament que volen una restauració de l'emirat islàmic que afirmen haver creat abans de la invasió dels Estats Units. El govern afgà, en canvi, afirma que la constitució actual ja estableix el país com a un estat islàmic, tot i que en forma de república.

Laurent Bonelli i Fabien Carrié Fausses évidences sur le djihadisme

El president francès Emmanuel Macron ha alertat del perill de "separatisme islamista" que al seu entendre estaria amenaçant les ciutats franceses i ha anunciat una sèrie de mesures per combatre'l com per exemple reduir el nombre d'imams estrangers i regular més rigorosament l'aprenentatge de l'àrab. Per als autors la por al fonamentalisme islàmic i als seus suposats vincles amb el jihadisme continuen alimentant la controvèrsia i consideren que les trajectòries i les experiències dels musulmans són diverses arreu de França, fins i tot en zones i barris populars. Malgrat totes les desigualtats que els afecten, els habitants de les *banlieues* no viuen en una situació d'insularitat que els aïlli de la resta de la societat francesa. En definitiva, oblidar les múltiples relacions que uneixen els diferents col·lectius, des de l'educació als serveis públics passant pel món laboral i crear una alarma social per

un suposat “separatisme” significa fer passar els desitjos de la minoria i dels més radicals com si fos una descripció de la realitat. I això constitueix tant un error d’anàlisi com una aberració política.

Isaac Chotiner The Real Objective of Mob Violence Against Muslims in India

Isaac Chotiner entrevista Raghu Karnad, un periodista indi que estava al nord-est de Delhi durant la setmana passada quan es van donar episodis de violència popular als carrers per part de persones hindús contra persones musulmanes. El govern hindú de Narendra Modi havia aprovat una llei de ciutadania que nega la possibilitat d’obtenir la ciutadania als immigrants musulmans. Això va provocar nombroses manifestacions arreu del país i la policia i grups d’extrema dreta van respondre-hi tot agredint els manifestants. A l’entrevista, el periodista comenta la dificultat d’accedir a informació fiable i neutra; el rol actiu de la policia en les baralles quan els agressors son hindús i la seva manca d’interès en contenir-los; el fet que el govern de Modi està conduint l’Índia cap a un període insòlit de nacionalisme hindú i l’emmarcament que ha fet el govern de les protestes dels musulmans com a un moviment que vol subvertir la pau i la seguretat nacionals i no com a una reivindicació de l’estatus de ciutadà.

Pierre Daum La question identitaire déchire l’Inde

Mai abans que el govern d’extrema dreta hindú de Narendra Modi arribés al poder el 2014, l’Índia no havia viscut una onada de protestes com l’actual arran de l’adopció a principis de desembre de 2019 de la modificació de la Llei de la ciutadania (CAA), que permet als hindús que fugen de la persecució religiosa al Pakistan, Bangla Desh i l’Afganistan accedir fàcilment a la nacionalitat índia. Aquesta modificació també afecta els practicants de cinc religions altres religions monitàries: sikhs, budistes, jains, parsis i cristians, és a dir pràcticament tothom, tret dels musulmans. En establir una diferència de tracte entre els musulmans i els hindús, la CAA representa el trencament de la neutralitat sobre la qual es basava el secularisme establert pels pares de la independència. Sobretot perquè, darrere del discurs oficial, tothom entén que es tracta d’un nou atac anti-musulmà, que arriba després de l’augment de la repressió al Caixmir o l’autorització donada per la Cort Suprema per construir un temple hindú al lloc de la mesquita d’Ayodhya, a Uttar Pradesh, destruïda per fanàtics hindús. En definitiva, una nova escalada en el clima anti-musulmà que ha mantingut el BJP de Narendra Modi des de la seva arribada al poder.

Michael Kimmage The Wily Country. Understanding Putin’s Russia

Des de l’època McCarthy, Rússia mai no ha havia estat tan present com ara a la psique col·lectiva i tan a prop del nucli principal de la política nord-americana. Però estar present no és el mateix que ser conegut i l’autor assenyala que la recent omnipresència de Rússia

en la política dels Estats Units ha coincidit amb una disminució important dels contactes entre ambdós països, tant pel que fa als diplomàtics (com a conseqüència de les iniciatives preses pels Estats Units per aïllar Rússia per la seva intervenció a Ucraïna i altres països), els representants i les elits polítiques, els acadèmics, i els ciutadans. També subratlla que la producció acadèmica nord-americana sobre Rússia ha minvat de manera constant i considerable des del final de la Guerra Freda, a la vegada que pocs nord-americans aprenen el rus o estudien la història russa, i la major part de la producció del periodisme nord-americà sobre Rússia pateix hipèrbole, paranoia i està plena de tòpics. En definitiva, l'autor apunta que seria molt divulgat el procés de construcció històric de la nació russa amb una perspectiva molt diferent de la que és habitual als Estats Units o Occident.

Matt Flegenheimer Democrats Decide That Joe Biden, as Risky as He Ever Was, Is the Safest Bet

Fa menys d'un mes, la campanya de Joe Biden estava en caiguda lliure i tot i la seva victòria a Carolina del Sud, enfrontava la cita crucial del Súper dimarts amb escassos fons i cap infraestructura de campanya visible. Però ara tot això ha quedat enrere i la situació s'ha capgirat. L'exvicepresident de Barack Obama va obtenir unes victòries ressonants en les primàries demòcrates a tot el país, des de Nova Anglaterra fins als de la costa Atlàntica, des del centre nord fins a l'extrem sud. La seva victòria ha quedat reafirmada posteriorment per uns altres resultats excel·lents la setmana següent, sobretot a Michigan. Finalment, ha estat capaç de formar una coalició àmplia d'afroamericans, dones, votants de més edat i diplomats universitaris que ha reformulat completament el procés de les primàries demòcrates, deixant al seu ara únic oponent, el senador de Vermont Bernie Sanders, en una situació pràcticament desesperada ja que tot indica que a les properes primàries d'Arizona, Florida, Ohio i Illinois del 17 de març Biden guanyarà a tots els estats ampliant així el seu avantatge de manera contundent. En darrer terme, sembla que tant els votants demòcrates com l'establishment del partit a través dels seus *political action committees* han decidit per l'aposta segura que representa el discurs polític moderat de Biden davant del discurs més radical i innovador de Bernie Sanders que propugna grans reformes del sistema econòmic i de la salut pública però que no ha sabut bastir al seu voltant una coalició que vagi més enllà dels seus suports habituals.

Catalunya, Espanya i Europa

Francesc de Carreras Hi ha un espai catalanista?

L'autor reflexiona sobre els moviments polítics que darrerament estan intentant omplir un espai electoral a Catalunya que probablement està buit: el dels antics votants de CiU -potser també d'ERC i del PSC- que se senten catalanistes però no independentistes. Considera que es tracta d'intents de recuperar el vell catalanisme clàssic fins a la Segona República el que pretenia era fonamentalment un poder polític a Catalunya (la Generalitat), la cooficialitat del castellà i el català a les institucions i la protecció de la seva pròpia cultura. Al seu parer, tot això són elements que permeten la Constitució i l'Estatut des de

més de 40 anys i que per tant, ara el que cal no és reivindicar sinó governar, governar bé Catalunya amb les moltes competències que té la Generalitat.

José Maria Mena Oponents o enemies

L'article aporta algunes puntualitzacions al lloc comú que en un país democràtic com ho és Espanya no poden existir presos polítics. En efecte, l'autor considera que hi ha una altra concepció del concepte de presos polítics. Segons aquesta altra concepció, presos polítics no són únicament els presos de consciència o d'opinió dels països autoritaris o dictatorials, sinó tots els privats de llibertat acusats o condemnats per la comissió d'una conducta de motivació política, penada per la llei i condemnada per un tribunal. A la vegada, també ressenya que hi ha cabuda per a la reflexió crítica i democràtica sobre si les penes imposades serveixen per a alguna cosa o són contraproductes. Aquesta reflexió connecta amb la consideració del delinqüent polític com a oponent o com a enemic. Històricament era un enemic i la pena tendia a eliminar-lo. Encara avui, l'experiència més recent indica que tendeix a l'escarment exacerbant, desproporcionat. L'autor, però, considera que va arribant el temps de desjudicialització i de considerar el delinqüent polític com un oponent, no un enemic. Avança que hi ha fórmules jurídiques que, sense propugnar la impunitat, estan previstes per a quan la pena sigui notablement excessiva, com per exemple la reforma del Codi Penal o l'indult parcial. En definitiva, totes les fórmules presenten grans dificultats polítiques i jurídiques, però cap és impossible.

Esther Niubó Cataluña: de la confrontación al reencuentro

Després d'una dècada presidida pel conflicte institucional, el contenciós polític i la polarització social, l'autora considera que el govern espanyol ha d'iniciar un diàleg que faci possible un futur de progrés i oportunitats compartides. I en aquest sentit saluda la possibilitat oferta pel nou govern espanyol que necessita dialogar per mantenir la cohesió social i territorial, està disposat a estendre ponts, a reconèixer a "l'altre" i a negociar en el marc constitucional amb el govern i les diferents forces polítiques a Catalunya. En definitiva, un executiu que té un projecte per a Catalunya i que, enfront de la crispació que alimenten les dretes, ofereix una agenda per al retrobament. Al mateix temps, també argumenta que pel seu impacte en la cohesió social i en la representativitat política, no és menys important l'agenda de reformes contra les desigualtats proposada en matèria de política social i de suport als serveis públics: des de la derogació de la reforma laboral, l'increment del salari mínim interprofessional i la revalorització de les pensions, al nou pacte educatiu, passant per la limitació dels preus de lloguer, la regularització i despenalització de l'eutanàsia, l'eliminació dels copagaments, una nova llei contra la violència sexual o l'aposta per una transició ecològica justa davant el canvi climàtic.

Josep Ramoneda ¿Es viable la negociación?

Josep Ramoneda analitza els primers passos de la taula de negociació entre el Govern

espanyol i el Govern català que acaba d'arrencar enmig d'una càrrega ambiental de recels i desconfiança. Considera que crear les condicions per a una negociació fructífera comporta assumir la possibilitat d'eixamplar l'espai del que és possible. Però això s'aconsegueix pam a pam, no començant pel que, avui, és una quimera inviable. Què podria permetre que el camí es fes transitable? Resoldre la situació dels presos, com a forma de segellar el retrobament de què parla Pedro Sánchez. I, a partir d'aquí, establir una agenda política concreta per finalment plantejar un marc de reforma del camp de joc a què fossin susceptibles de ser convocats tots els actors polítics. En definitiva, si bé és cert que la taula de negociació no pot funcionar sense ambició, l'ambició no pot ser la coartada per enfonsar-la.

Manuel Heitor La única solución para Portugal, España e Iberia es tener más presencia de Europa y tener una Europa con más presencia de Iberia

El ministre de Ciència, Tecnologia i Educació Superior de Portugal considera com a idea d'interès per a Portugal i Espanya que si treballen la cohesió amb la resta de països europeus però també la competitivitat, poden convergir a Europa però només si tenen més coneixement. Les quatre C: cohesió i competitivitat per a la convergència europea, però només amb més coneixement. Perquè un dels problemes, al seu parer, dels últims vint anys d'Europa, és que els fons de cohesió es van destinar principalment als més pobres i els fons de competitivitat als més rics i quan ens mirem mútuament en temps de crisi, entre 2010 i 2015, Europa es va dividir encara més perquè els fons de cohesió i els fons de competitivitat també es van dividir encara més. I els països rics van obtenir els fons competitiu i els més pobres els de cohesió. I hem d'assegurar-nos que estem més cohesionat però que som més competitiu. Això, a nivell polític en el context europeu, és particularment complex i difícil. Portugal i Espanya van aconseguir atreure finançament competitiu però no van aconseguir entrar a les grans iniciatives. En darrer terme, Heitor afirma que potser junts puguem penetrar millor en la indústria automotriu o la indústria aeroespacial. La indústria espacial obre unes oportunitats brutals per a Portugal i Espanya. I on fa vint anys no van poder entrar amb la indústria aeroespacial europea monopolitzada per unes poques empreses, especialment les franceses-, avui s'obre una oportunitat a noves empreses.

Lili Bayer 4 big fights in Europe's budget battle

Amb vistes als debats sobre el pressupost de la Unió Europea per al període 2021-2027, la revista Politico analitza quins són els quatre grans temes de dissens entre els països membres. En primer lloc, la qüestió del tamany del pressupost. La proposta de la Comissió és que sigui de l'1,11 per cent de la renda bruta de la UE i té aquesta opció el suport de molts països de l'est i del sud d'Europa. En canvi, Àustria, Dinamarca, els Països Baixos i Suècia argumenten que la xifra és massa alta i pressionen perquè el pressupost es mantingui a l'1,0 per cent. El segon gran tema és com dividir la despesa entre les tres principals partides del pressupost: agricultura, fons de cohesió i les prioritats que els

funcionaris de la UE han descrit com a més actuals com ara la investigació i la innovació, la defensa, les migracions i els intercanvis d'estudiants. Tercer, pot ser que Gran Bretanya hagi sortit de la UE, però el fantasma de Margaret Thatcher encara persegueix les negociacions sobre el pressupost en forma de rebaixes per a alguns països membres. Alguns països, com França, defensen que el Brexit hauria de suposar la fi de tot el sistema de rebaixes, però Àustria, Dinamarca, Alemanya, els Països Baixos i Suècia estan pressionant amb força per mantenir les seves reduccions. Finalment, diversos governs de l'oest i del nord han indicat que no aprovaran un nou pressupost sense un sistema per vincular el desemborsament de fons de la UE amb el respecte de l'estat de dret. La Comissió va proposar una mesura, que podria significar la reducció de fons per part de la UE a un país membre si els problemes de l'estat de dret afecten els interessos financers del bloc. Però s'ha enfrontat a un munt d'obstacles legals i polítics. Països com Polònia i Hongria lluiten per garantir que la mesura sigui la més inòcua possible en cas de ser adoptada.

Jacopo Barigazzi In search of allies, EU turns to Africa

En un moment on la Unió Europea se sent traïda tant per Gran Bretanya com pels Estats Units i amenaçada per Rússia i la Xina, la nova Comissió d'Ursula von der Leyen mira al continent africà a la recerca de nous aliats, noves oportunitats econòmiques i millors maneres de contenir les amenaces de seguretat, especialment les onades de migració incontrolada. L'autor també assenyala que l'interès europeu per a l'Àfrica no és del tot nou. El canvi va començar amb el predecessor de von der Leyen, Jean-Claude Juncker, que va demanar una nova aliança per crear 10 milions de llocs de treball a l'Àfrica durant cinc anys en el seu discurs sobre l'estat de la Unió del 2018. Però ara, amb les amenaces sobre l'ordre mundial multilateral que defensa la UE i la necessitat imperiosa d'aliats per afrontar nous reptes polítics com la lluita contra el canvi climàtic, la UE ha intensificat la seva aproximació a l'Àfrica, sobretot amb l'impuls del president del Consell Europeu, Charles Michel, que com a exprimer ministre de Bèlgica, té un interès molt més profund que el seu antecessor Donald Tusk cap a l'Àfrica i manté de fa molts anys lligams amb molts líders africans.

Serge Halimi Un Brexit pour rien?

A parer de l'autor, la decisió britànica de sortir de la Unió Europea arriba massa tard. La sortida d'un estat que tant ha encarnat el lliure comerç des de la revolució industrial del segle XVIII, l'alineació amb Washington des de la "relació especial" establerta per Winston Churchill i Franklin Roosevelt, la financialització des de que l'economia i la política britànica estan dominades per la City de Londres, el neoliberalisme pur i dur des de la dècada de Thatcher i Reagan podria haver estat una gran notícia per a la Unió Europea amb vistes a orientar les seves polítiques cap a posicions més progressistes. Tanmateix, alerta que els que esperen que la sortida del Regne Unit alliberi la Unió Europea i, en especial, Alemanya, de les seves càrregues liberals i atlàntiques, corren el risc d'una gran decepció. En efecte, des del seu punt de vista, la política i la cultura neoliberals ja no

necessiten els britànics per dictar la seva llei a Europa, sobretot perquè, a partir del 2004, la Unió ha acollit una desena d'estats la majoria dels quals totalment arrengrerats amb Washington com ho demostren les reaccions al polèmic pla de pau per al conflicte palestí-israelià presentat per Donald Trump.

Timothy Garton Ash Europe (and yes, that includes Britain) can still be a superpower

Com deia l'exprimer ministre britànic Tony Blair, Europa hauria de ser una superpotència i no una superstat. Davant d'una Xina cada cop més potent i autoritària, la crisi climàtica, el repte de la Intel·ligència Artificial, per no parlar de la política cada vegada més agressiva de Rússia, el caos a tot l'Orient Mitjà i la política erràtica dels Estats Units sota la presidència de Donald Trump, l'autor considera que aquesta afirmació és actual que mai. La pregunta, però, és saber si Europa està a l'altura d'aquest repte i la resposta no és un simple sí o no. Depèn de quina dimensió de poder parlem. En les negociacions comercials, la UE, que representa el mercat únic multinacional més gran i més ric del món, ja és una superpotència com també ho és en una àrea vital com és la de la regulació ja que Brussel·les estableix els estàndards de privadesa per a Internet a tot el món. De més a més, encara que no sigui una superpotència pel que fa a la lluita contra el canvi climàtic sí que té una estratègia coherent per mitjà del *New Green Deal* europeu. En canvi, és en les seves relacions amb les altres grans potències com els EUA, la Xina o Rússia que Europa demostra la seva feblesa. Per posar-hi remei l'autor considera que cal una anàlisi estratègica compartida de les amenaces, comprensions convergents dels interessos nacionals i molta voluntat política. En darrer terme, la clau de la projecció del poder europeu no rau en la reforma institucional, sinó en un canvi d'actitud i en la voluntat de cooperació entre els seus membres.

Jamie Maxwell Scotland's independence crossroads moment

Des de les pàgines de la revista *Politico* s'anaiitza el moment actual del nacionalisme escocès post-Brexit, immers en una batalla de poder que podria significar l'acceleració d'Escòcia cap a la independència o al contrari un retorn del govern d'Edimburg cap a un posicionament més prudent. En efecte, a finals de febrer dos pesos pesants del Partit Nacional Escocès (Angus Robertson i Joanna Cherry) han anunciat que lluitaran per convertir-se en el representant del SNP per al crucial escó d'Edimburg Central a les properes eleccions al parlament escocès del maig de 2021. I això és especialment rellevant atès que ambdós candidats són considerats com a possibles substituïts de la primera ministra Nicola Sturgeon.

Democràcia, diversitat i cultura

Meritxell Rigol El 8M diversifica sus formas bajo un clamor ecofeminista en común

Amb motiu de la jornada reivindicativa del 8M d'enguany, a més del repte de trobar fórmules reivindicatives que resultin útils a cada vegada més dones, també s'ha tractat d'evitar el risc de convertir la vaga en una rutina. Aquest 8M ha tornat, doncs, a reclamar l'abolició de la Llei d'estrangeria, que condemna a les persones migrants a anys de situació administrativa irregular i deixa a les dones en situació d'especial vulnerabilitat. D'altra banda, si bé els postulats ecofeministes no són nous entre les organitzadores de l'8M, sí que venen reforçats aquest any i la seva presència apunta que marcaran l'agenda feminista d'ara en endavant ja que el moviment ecologista juvenil és molt potent i ha reforçat el missatge que, quan parlem de la vida, ens referim a les cures, a les persones i al planeta. Finalment, més enllà de l'emergència climàtica, la urgència és fer sostenible la xarxa de la vida, una xarxa de béns naturals sobreexplotada en els territoris d'origen de les migrades de Sud, a benefici de la idea de desenvolupament del Nord. Per consegüent, aquest 8M s'ha tornat a denunciar un sistema que expropia territoris, assassina a defensores de la terra, genera antropocentrisme, racisme, individualisme a ultrança i socialitza en la creença que autocuidar-se significa consumir.

Josefina L. Martínez Contornos de un feminismo conservador

L'autora considera que el debat sobre el subjecte del feminisme ha estat present en tota la història de el moviment i en diferents contextos s'han traçat els contorns d'un feminisme conservador, amb una noció abstracta o essencialista de les dones, sense considerar les contradiccions de classe, el racisme, o la diversitat sexual. Per consegüent, afirma que avui ens trobem de nou amb feministes que pretenen excloure les migrants, les precàries, les racialitzades, les trans, i que, de tant excloure dones concretes, es queden soles amb la seva definició de dona. D'aquí que es plantegi si ens trobem davant un nou gir conservador en alguns sectors de el moviment de dones. Al seu parer, quan es llegeixen columnes de reconegudes feministes que lamenten que el 8M prengui en consideració les reivindicacions de les dones migrants, de les treballadores, la diversitat sexual i les dones trans, tot sembla indicar que sí. Quan el debat sobre l'abolició de la prostitució es transforma en punta de llança per polaritzar i trencar espais d'autoorganització, sense considerar que hi ha múltiples posicions en el moviment de dones, que no es redueixen a dos camps enfrontats, també aquesta intuïció es comprova. I quan des del nou Govern es promou incrementar les penes de el codi penal per delictes de violència de gènere, però no es pensa derogar la llei d'estrangeria, ni tancar els CIE, ni acabar amb les reformes laborals que precaritzen a les dones, o separar l'Església de l'Estat, l'autora considera que només es reforcen els contorns d'aquest gir conservador.

Carmen Domingo El 8-M no és una festa, la lluita continua

D'acord amb el que enuncia l'autora, sembla que la postmodernitat capitalista vol substituir

les reivindicacions de les treballadores i les lluites feministes per una celebració despolititzada de la identitat de les dones, i els seus orígens no poden fer més que evocar-nos tot el contrari. Perquè el feminisme no és un alegre festeig de l'orgull de ser dona, ni tan sols ho és de l'orgull de pertànyer a alguna de les recent proclamades diversitats, tan de moda avui dia. El feminisme és un moviment que lluita pel ple accés de les dones, sí, dones, a l'exercici dels seus drets, tantes vegades trepitjats. Caldrà començar en l'ahir, doncs, perquè no ens oblidem de l'avui i acabem convertint la lluita feminista en una lluita de tothom i per a tothom. És la lluita de les dones i per a les dones, i el que volem fer és mostrar la nostra agenda política; reivindicar la nostra lluita contra l'explotació reproductiva; reafirmar-nos en el nostre convenciment ferm a negar-nos a acceptar l'explotació sexual de dones i nenes; mantenir-nos fermes en la nostra lluita contra la precarització, la discriminació laboral, l'explotació econòmica i l'abús sistemàtic que continuem patint les dones en aquests temps. Per això el 8-M és nostre, de les dones, i hi reivindicarem els nostres drets.

Laura Latorre Hernando Violència machista, violència con intenció

Últimament, sembla que la violència és una cosa relativa, que tot és violència i que cada vegada que es parla de violència patriarcal, masclista, de gènere o contra les dones cal donar explicacions. L'autora argumenta que frases com "la violència és violència, per què parlar de violència masclista? Tota la violència és dolenta", "No hi ha una violència específica cap a les dones, això és un invent", "Les dones també són violentes, fins i tot són pitjors que els homes", "Els homes també pateixen violència de gènere" i altres per l'estil, estan guanyant espai. Així es construeix el poder: qui se situa en la suposada "normalitat" es creu amb la possessió de la veritat i no escolta ni valida altres veus. La violència és una pràctica de poder "sobre" un altre, per això és una conducta selectiva. Quan un home exerceix violència contra una dona, no vol dir que aquest home faci servir la violència de forma indiscriminada contra tot el món o que no sàpiga controlar la seva ira en cap situació. La violència no tenyeix tota la seva identitat, sinó que la utilitza de forma selectiva contra qui pot exercir el seu poder. El fet que, en els sistemes de dominació, dominadors i dominades comparteixin la mateixa ideologia no vol dir que les persones siguin passives davant els abusos. Tampoc vol dir que totes les persones socialitzades com a homes, o que tinguin el poder, reproduïxin sempre aquests actes de violència. Les persones tenim capacitat de triar i renunciar a determinats tipus de conducta. Per tant, si volem desmuntar els mecanismes que perpetuen les conductes violentes, necessitem desafiar el poder i prendre posició davant la violència de forma col·lectiva, entre totes, per totes i per a totes.

Theodor Kallifatides No ser feminista hoy es totalmente estúpido

En aquesta entrevista concedida arran de la publicació del seu últim llibre *El asedio de Troya* (Galaxia Gutenberg, 2020), Theodor Kallifatides prenent exemple sobre relats com *La Ilíada* argumenta que la guerra sempre té com a principals víctimes les dones, els nens i les

nenes, mentre que els herois, els homes potser també moren però amb tots els honors. Aquest enfocament converteix el seu llibre en un al·legat antibel·licista i feminista, i afirma que no ser feminista avui és totalment estúpid ja que la continuació del món, de l'art, de la literatura sempre ve de baix, no de dalt, i qui està sota són precisament les dones i els immigrants. També apunta per consegüent que la nova literatura, el nou art, la nova política vindran dels de baix ja que els de dalt sempre pensen que és millor que les coses es quedin tal com estan. L'escriptor acaba l'entrevista amb un al·legat a favor d'Europa tot alertant que va començar amb una de les idees més fràgils que hi ha, la d'una civilització en comú, que no és veritat. No hi ha cap grec que pensi que com a ciutadà és igual a un francès. I això passa en tots els països. Considera que s'hauria d'haver basat en altres idees, com la de treballar a favor de la pau, la de lluitar contra la pobresa, coses pragmàtiques que es puguin fer perquè els grans problemes ja no són locals.

Albert Branchadell Catalunya no va bé

La darrera edició de l'estudi *Evolució de la bretxa salarial de gènere a Catalunya*, corresponent al 2017, revela que les dones catalanes van cobrar una mitjana del 23% menys que els homes. Més concretament, si els homes van cobrar 27.572,8 euros, les dones es van quedar en 21.110,3. Comparant aquestes dades amb les de l'any anterior, la bretxa es va reduir en només 4 dècimes. Una anàlisi més detallada, però, revela que la bretxa, de fet, va créixer entre els salaris més baixos, on va arribar a ser d'un 34,4%. Catalunya, per tant, té un problema, i no es diu "bretxa salarial de gènere", sinó que respon al nom més ampli de "desigualtat". Poques setmanes abans l'Institut Català de les Dones va publicar les dades de l'Índex d'Igualtat de Gènere (IIG) corresponent també al 2017. L'IIG és un instrument que permet mesurar el grau d'igualtat entre dones i homes als països de la Unió Europea i oscil·la entre 1 (que correspondria a la desigualtat total) i 100 (igualtat total). Amb un índex de 70,9 Catalunya se situa per sobre de la mitjana europea (67,4), però no destaca especialment respecte al conjunt d'Espanya (70,1) i sobretot se situa molt lluny de la societat més igualitària d'Europa, que és la sueca (83,6). L'autor conclou que seria desitjable que en la campanya electoral que s'apropa poguéssim parlar també sobre l'alarmant estat de la igualtat de gènere a Catalunya.

Kudzai Chimhangwa How globalisation has informalised African womens' lives

Les dones africanes han estat durant molt de temps atrapades en situacions econòmiques derivades de les desigualtats estructurals postcoloniales. Com a conseqüència d'això, la creació del sector econòmic informal va ser el resultat de la doble naturalesa de la majoria de les economies africanes heretades a la independència. Les polítiques estatals es vehiculaven per mitjà del sector formal dominat per homes i coexistia amb una economia informal dominada per les dones. L'economia formal ha tingut i continua mantenint vincles beneficiosos amb l'economia global, mentre que el sector informal en expansió continua consignat a la perifèria del discurs del desenvolupament. En aquest sentit, l'autora considera que al continent africà l'augment de la participació de les dones en l'economia

informal ha significat una intensificació de la desigualtat de gènere més que no pas una inversió del fenomen. Afirmar que per a les dones del sector informal, el feminisme no es tracta només de desafiar la dominació masculina, sinó d'aconseguir espai i oportunitats per a un millor nivell de vida per a elles mateixes i els seus fills. I és per això que estan feminitzant la ciutat compartint espais, identificant oportunitats de subsistència i organitzant accions col·lectives.

The New York Times Editorial Board The Lessons of #MeToo's Monster

Després de la celebració del judici on Harvey Weinstein ha estat condemnat a 5 anys de presó per un delictes contra la llibertat sexual i violació en tercer grau, però va ser absolt dels càrrecs més greus que pesaven contra ell, l'editorial del *New York Times* es planteja què significa aquesta victòria de les víctimes de Weinstein. D'una banda, demostra la dificultat per portar els maltractadors davant la justícia, sobretot quan són rics i poderosos i mostra fins a quin punt ha canviat la vida nord-americana l'aparició del moviment #MeToo. Però el cas Weinstein també mostra els obstacles que presenta el sistema jurídic nord-americà per perseguir amb èxit els maltractadors i que les autoritats policials encara han de fer molts esforços per fer saber a les dones que seran escoltades i que les seves denúncies seran processades ràpidament i investigades a fons. Però en darrer terme, la lliçó més positiva és que la condemna també representa una cosa més gran: significa que es pot aconseguir alguna mesura de justícia i amb això es pot començar a canviar l'equilibri de poder entre els depredadors sexuals i les seves víctimes.

Robert Palmer Why wealth inequality is a feminist issue

Al 1968 el sociòleg Robert K. Merton encunya el concepte d'*efecte mateo*. Aquest, recolzat en la cita bíblica Mt 13:12 venia a posar de relleu el fet que una desigualtat mai no es manifesta de forma aïllada. Palmer, d'alguna manera fa una crida a abordar la complexitat de les desigualtats al seu país, el Regne Unit, on mitjançant diversos estudis alerta de les dificultats de les dones en el context d'una devallada generalitzada de les condicions de vida (i més en concret de "dones a les comunitats més pobres"). Calen solucions polítiques amb perspectiva de gènere que se'n surtin del marc de les ajudes vinculades al treball, cal, en efecte, revertir els efectes dels trenta anys d'hegemonia neoliberal.

Nathan Heller Politics without politicians

Politics without politicians és un text que qüestiona que el sistema democràtic representatiu sigui l'única forma solvent de presa de decisions. En un interessantíssim diàleg amb l'Hélène Landemore (que ha dedicat la seva vida a l'estudi del "valor" i el "significat" de la democràcia), en Heller esbrina les potencialitats, limitacions, continuïtats i interrupcions del concepte de democràcia oberta. Sembla un horitzó massa llunyà parlar-ne de democràcia substantiva, pura i directa. D'altra banda l'activisme i el lobbying

mostren les seves deficiències. ¿És possible una alternativa? La proliferació de formacions d'extrema dreta per tot el món posen en dubte el propi funcionament de les democràcies liberal-burgeses. Però, "si l'anti-institucionalisme es pren com un verí que pot salvar-nos, potser són les pròpies institucions les que necessiten un ajustament". James Robinson y Daron Acemoğlu arriben a una conclusió força semblant a la seva investigació (2012) titulada: "¿Por qué fracasan los países? Ells consideren que la clau del triomf de la democràcia rau en les bones institucions/elits (no extractives) i, sobretot, en la importància d'una societat cívica. Aquest binomi passa per una mirada més enllà del clàssic esquema elitista a les nostres democràcies. És el "lideratge professionalitzat" el que exerceix de tap d'una *politeia* justa, basada en la combinació de processos deliberatius i la regla de la majoria amb el veritable esperit d'"involucrar la major part del públic orgànicament en la major quantitat de decisions possibles". És hora de dir no a la democràcia "d'audiències" i dir si a un concepte de democràcia oberta on "només hi ha una idea estable de 'nosaltres'" com a agent de transformació.

Paul Bargués-Pedreny i Pol Morillas En busca de las soberanías compartidas

El present article s'enfonsa en el significat del concepte de soberania per problematitzar-lo. En una primera part fa una anàlisi de les principals aportacions entorn el "paradigma clàssic de soberania". Així, exposa de forma clara les limitacions d'aquest. En un món cada cop més interconnectat es dona la paradoxa de que allò que al *ius cogens* era un estri (establert a la Convenció de Viena de 1969) de les comunitats polítiques per a la protecció dels seus interessos i les seves llibertats es convertiria paulatinament en una clàusula d'intangibilitat per aquells poders que degeneraven la idea d'autonomia en una "llibertat sense límits". Tal i com esmenta el filòsof Roberto Espósito, "hay que superar[lo]". Amb l'adveniment de la nova era geopolítica post-ideològica que s'inaugura amb la caiguda del Mur de Berlín (1989), la complexitat i la incertesa no fan més que créixer. Són necessàries noves respostes per afrontar els reptes de la globalització (en termes econòmics, socials, polítics, climàtics, energètics) amb una mirada més oberta i optimista, deslligada de l'antropocentrisme i l'eurocentrisme que es deriven directament del que Boaventura de Sousa Santos va anomenar "epistemologies del norte" on la separació cartesiana subjecte-objecte dona com a resultat l'acceleració sense precedents de la destrucció del planeta. Repensar la sobirania és repensar(nos) com a subjectes i com a societat. I aquest n'és un article fonamental en aquesta direcció.

Moisés Naim Populisme, polarisation et post-vérité, un cocktail explosif

El populisme no és cap novetat. En teoria, designa la defensa de la gent en el sentit noble (el *populus*) contra l'abús per part de les elits. A la pràctica, però, aquest terme s'utilitza per referir-se a fenòmens polítics molt diferents, com Donald Trump o Hugo Chávez, per exemple. Si el populisme ja és intrínsecament un problema, l'autor argumenta que quan s'afegeix a la polarització i a la postveritat, la seva capacitat destructiva es multiplica.

D'una banda, el populisme i la polarització es complementen molt bé ja que la polarització excessiva fa impossible arribar a acords i compromisos entre grups polítics contraris i per tant tot és blanc o negre sense el més mínim matís. O bé ets dels meu, o bé pertanys al grup l'existència política del qual no tolero. De l'altra, s'hi afegeix un nou vici molt més modern, la postveritat. Ara és molt més fàcil desinformar, enganyar, alarmar, distorsionar i mentir. I els nous canals d'informació, que contribueixen a que desconfiem de les institucions i que preferim donar crèdit als nostres amics o a persones que comparteixen les nostres conviccions polítiques, han amplificat l'impacte de la postveritat. En les democràcies actuals, la veritat és el que pensen els meus amics a Facebook, Instagram o Twitter. Encara que sigui el resultat d'una mentida. En definitiva, quan la línia entre la mentida i la veritat es difumina, perdem la nostra arma principal per derrotar els populistes, que mai no han deixat el poder si no han estat obligats i forçats.

Noam Chomsky Internationalism or extinction

En aquesta entrevista amb motiu de la publicació del seu nou llibre *Internationalism or Extinction* (Routledge, 2020), Noam Chomsky mostra la dualitat de les amenaces que representen les armes nuclears i el canvi climàtic. Defensa la urgència dels acords internacionals sobre el clima i el control de l'armament, i analitza com els moviments populars d'arreu del món es mobilitzen per obligar els governs a afrontar aquest repte sense precedents per a la supervivència de la civilització. Afirmar que el capital està coordinat i globalitzat, i que les lluites contra la injustícia i l'opressió han de desenvolupar interaccions i suport mutu. Conclou que els somnis d'una veritable Internacional no s'han d'esvaïr ja que tenen un impacte aclaparador quan reconeixem les severes amenaces que pesen sobre la vida social organitzada.

Josep Ramoneda La pesta i l'horror al buit

En aquest article, Ramoneda assenyala que tot és tan irracional que, mentre el pànic al covid-19 conquereix el món, milers de ciutadans moriran aquest any pel virus de la grip, sense que això causi cap senyal d'angoixa col·lectiva. Tot plegat confirma que l'ésser humà assumeix amb tota naturalitat el que s'ha convertit en habitual. Tot és estrany, però: la por d'una amenaça remota i la indiferència davant de milers de persones -la majoria gent gran- que moren cada any de grip, assumida com un ritual de la nostra precarietat. Però precisament perquè hi ha consciència del desajust entre l'amenaça i les reaccions, perquè molta gent espantada encara és capaç d'interrogar-se sobre el seu propi pànic, perquè se sent incòmoda davant de conductes que en el fons sap que són desproporcionades, cal trobar la manera de justificar-les. I automàticament es desplega un dels recursos preferits de la condició humana: les teories conspiradores. En darrer terme, si realment es creu que encara té sentit el discurs emancipador, el que pretén armar l'home perquè progressi en el control de la seva precària aventura sobre la terra, avui tocaria militar contra la por del coronavirus.

Economia, benestar i igualtat

Paul Romer Do Economists Have Too Much Power?

Paul Romer fa una crítica ferotge al que coneixem com la “tirania dels experts”. ¿Com és possible que l’esperança de vida al país més ric del món no deixi de caure en les últimes quatre dècades? Ell identifica el problema: el canvi del paper dels economistes en la societat americana. És l’incorporació de la lògica cost-benefici a les decisions polítiques la que explica aquest viratge. De fet, no està gaire lluny dels plantejaments del filòsof italià Giorgio Agamben, els quals expliquen que al capdavant el nucli dur de *lo polític* és en efecte “decidir” sobre la *nuda vida*. Aquest component biopolític resurgeix més cru que mai quan des del poder públic se’ls dóna carta de naturalesa, legitimitat a homes com l’economista Alan Greenspan que ja al 2002 defensava: “els mercats sense limits creen un grau de riquesa que fomenta una existència més civilitzada”. Ja saben, en cas que això fos cert i seguint a Walter Benjamin, tota obra de civilització és alhora obra de barbàrie. Romer, en aquest brillant article explica essencialment el procés pel qual la desregulació i la confiança cega en personatges que es presenten com objectius, experts i neutrals han propiciat un “new ethos of transaction man” que esdevé un comportament destructiu. Al cap i a la fi la pel·lícula “La gran apuesta” (d’Adam McKay) o l’esgarrifosa frase “es el mercado, amigo” (d’en Rodrigo Rato) són l’evidència de “ferides profundes” i, en efecte, del signe dels temps.

Laurie Macfarlane To tackle inequality, we need to start talking about where wealth comes from

El present article tracta de fer més asumibles algunes problemàtiques que van ésser treballades per Karl Marx i els seus deixebles. Entre d’altres el concepte d’hegemonia cultural i/o ideològia. El text part de la premisa (i conclou amb ella remitent-se a la XI^a Tesi sobre Feuerbach) de que “els punts de vista de la gent no es formen al buit”, sinó que són producte de la lluita d’idees. Per tant, l’esquerra progressista segons el seu parer ha de qüestionar allò que se’ns presenta com vàlid, veraç. Macfarlane és partidari de disputar -al menys- el mantra de la meritocràcia (al United Kingdom) que es fonamenta en la idea de que la riquesa n’és fruit de l’esforç i el “treball dur”. De fet, quan parlem de neoliberalisme tatcherià no estem parlant de quelcom extrany i aliè al sistema capitalista, sinó d’una de les formes històriques que ha adoptat aquest per sobreviure. I per sobreviure sempre és necessari un relat. Un relat que de totes totes és falsari. Contra aquest proposa “desenvolupar una narrativa diferenciada i convincent sobre com es crea i es distribueix la riquesa a la societat”. Les altres dos idees (d’arrel marxiana) que sobrevolen el text són: (I) que la creació de riquesa és un fet social, un “proceès col·lectiu” i (II) ningú no es converteix en multimillonari a través del treball, sinó de la “combinació” d’herències, corrupcions o rendes” (no productives). Tornem als orígens, però tornem-hi per actualitzar-los, debatre-los i fer-los nostres. Hem de fer-nos la maleïda pregunta (com Proudhon al 1840) ¿Què és la propietat? La propietat és un robatori.

Keith Johnson Coronavirus Begins to Spread Economic Gloom Worldwide

Entre 1944 i 1945 esdevenen dos fets de primer ordre per a Occident en l'articulació de les nostres democràcies. El primer, els Acords de Bretton Woods, el segon, la publicació del conte de George Orwell "La rebel·lió dels animals". ¡Quina bajanada pensareu! Doncs lo cert es que són dos fets capdals. En primer lloc, perque configurara les bases institucionals i econòmiques per la promoció del mundialisme i, en conseqüència, la financiarització de les economies. D'altra banda, la publicació d'aquell breu llibre explica com quelcom no-humà (els animals) desplacen de la centralitat política els humans creant un sistema de govern que escapa del nostre control i esdevé una tirania sense precedents. La crisi del covid-19 està posant de relleu el fet que el mercat mundial (no-humà) ens afecta de forma directa i que configura les nostres expectatives, les nostres pors i els nostres reptes. No es tracta del virus en si mateix, sino de la importància adquirida pels mercats de valors en les últimes dècades. La por a la "destrucció potencial de demanda permanent" assetja el concepte mateix de democràcia.

Thomas Piketty i Josep Ramoneda Teoria del socialismo participativo

En aquesta llarga entrevista publicada a *La maleta de Portbou*, Josep Ramoneda i Thomas Piketty conversen sobre el darrer llibre publicat per l'economista francès, *Capital i ideologia* (Edicions 62, 2019) dins del marc del cicle "Idees i conceptes per al temps present", organitzat per l'Escola Europea d'Humanitats al Palau Macaya el 10 de gener de 2020. Arran de la recuperació per part de Piketty de la paraula socialisme que després de 1989 havia entrat en desús, marcada pel fracàs dels règims de tipus soviètic, l'autor aposta per un nou model de socialisme participatiu basat en una gran descentralització que és el contrari de la propietat estatal i centralitzada que caracteritzava les experiències comunistes i algunes comunitats socialistes del segle XX, i que s'articula al voltant de dues qüestions importants: l'educació i la propietat. Afirmar que els grans límits de la socialdemocràcia en el decurs del segle XX i el període posterior a la Segona Guerra Mundial, es basen en tres pilars: la qüestió de l'educació, la qüestió de la propietat i la tercera és la superació de l'Estat nacional i el desenvolupament de formes transnacionals de justícia fiscal o de fiscalitat comuna. Subratlla que els partits socialistes i socialdemòcrates a Europa han utilitzat la Unió Europea com un gran mercat, però sense proposat programes de justícia social fins i tot quan han estat al poder. Considera que cal revisar aquest aspecte, en cas contrari el sistema europeu o bé explotará o romandrà captiu de projectes nacionalistes que promouen polítiques de replegament nacional i xenòfobes en relació amb els migrants de fora d'Europa. En definitiva, alerta que si no es revisa la manera en què s'organitza Europa no podrem seguir gaudint d'una circulació de capitals, serveis i persones mentre no tinguem una fiscalitat comuna.

Sostenibilitat i canvi climàtic

Kate Aronoff The Coronavirus's Lesson for Climate Change

No és cap secret que certs tipus de malalties i canvis de la societat puguin reduir les emissions, des de les recessions fins al col·lapse de la Unió Soviètica fins a epidèmies com l'actual coronavirus. En tant que les estadístiques de la Xina sobre les conseqüències del coronavirus ens recorden l'impacte notable dels patrons de treball sobre els nivells d'emissions, l'autor manifesta que existeix una política que podria ajudar a reduir les reduccions d'emissions i els brots, i alhora millorar la qualitat de vida: la institució de la setmana laboral de quatre dies amb un total de 32 hores setmanals. Aquesta reducció de la jornada laboral és una demanda generalitzada entre els sindicats i els progressistes a Europa, en què les jornades de treball són generalment més curtes que les dels Estats Units. La reducció d'hores de treball podria suposar enormes beneficis per al clima, reduint dràsticament l'energia necessària a la il·luminació, escalfament i refrigeració d'oficines i servidors informàtics d'alta potènciap. A més, l'eliminació d'un trajecte d'anada i tornada setmana rere setmana per a milions persones podria reduir radicalment les emissions de diòxid de carboni. També considera que des d'un punt de vista polític, la instauració d'una setmana de treball de quatre dies en el debat sobre el clima podria ser un argument molt poderós per contrarrestar el discurs de la dreta sobre un suposat trist futur sense hamburgueses impulsat pel *Green New Deal*. Al cap i a la fi, el *New Deal* original va establir la Llei de Normes de Treball Just, que fixava la setmana labora a 40 hores, un salari mínim i va il·legalitzar el treball infantil.

A.T.R. El coronavirus deja en evidencia al capitalismo y su gran impacto ambiental

Com ja va passar durant la gran recessió iniciada l'any 2008, la incidència del brot de coronavirus en l'economia està provocant una disminució del 25% de les emissions contaminants. Així, els protocols de quarantena impulsats per la Xina han provocat que l'economia del país asiàtic es vegi paralitzada i, amb això, que les emissions de gasos d'efecte hivernacle disminueixin notablement. Així ho evidencia una anàlisi realitzada per *Carbon Brief* que parla d'una rebaixa temporal de el 25% de les emissions de CO2 xineses. Tot i que el mateix estudi adverteix que aquesta reducció de la contaminació és temporal, les dades posen sobre la taula la relació estreta que hi ha entre el model de producció intensiu del capitalisme i la crisi climàtica. Així, segons la publicació, aquest descens de la contaminació atmosfèrica ve acompanyat d'un detriment productiu d'entre el 15% i el 40% en els principals sectors industrials de país. Aquesta realitat d'altra banda tam poc no és nova. Durant la crisi econòmica que es va iniciar el 2008 es va poder observar l'impacte que va tenir la recessió de l'economia en les emissions de CO2. De fet, un informe de l'Agència Europea per al Medi Ambient ja va evidenciar al 2011 que Espanya, a més de ser un dels estats més afectats per la gran recessió, va ser el paíson més van baixar les emissions de gasos d'efecte hivernacle.

Sonia Shah Contre les pandémies, l'écologie

Fins i tot al segle XXI, sembla que per a les autoritats xineses els recursos antics són la millor manera de combatre l'epidèmia de coronavirus, com ho demostra la posada en quarentena i les restriccions de desplaçament aplicades a milions de persones. Arran d'aicò, l'autora de l'article planteja si no ha arribat l'hora de preguntar-nos per què les pandèmies se succeeixen a un ritme cada cop més ràpid. Sosté que, contràriament a les explicacions que apunten als animals salvatges com a punt de partida de les epidèmies devastadores, és erroni creure que aquests animals estiguin especialment infectats amb patògens mortals. En realitat, la majoria dels seus microbis viuen en ells sense fer-los mal. El problema es troba, doncs, en un altre lloc: amb la desforestació, la urbanització i la industrialització desenfrenades, hem proporcionat a aquests microbis els mitjans per arribar al cos humà i adaptar-s'hi. En tant que responsables actius d'aquesta situació, també podem fer molt per reduir el risc que representen aquests microbis. Així, podem protegir els hàbitats salvatges per assegurar-nos que els animals conserven els microbis en lloc de transmetre'ns als humans, tal com està fent el moviment One Health. També podem posar en pràctica una vigilància estreta dels ambients en els quals és més probable que els microbis dels animals es transformin en patògens humans, intentant eliminar els que presenten inclinacions per adaptar-se al nostre organisme abans que desencadenin epidèmies. En darrer terme, com diu l'epidemiòleg Larry Brilliant, l'aparició de virus és inevitable, no la propagació d'epidèmies. Tanmateix, no podrem evitar-les si no estem decidits a canviar les nostres polítiques que han comportat pertorbar greument la natura i la vida animal.

George Tyler A European Union climate agenda for COP26

A parer de l'autor la UE hauria de portar una nova agenda climàtica a la COP 26 que se celebrarà a finals d'any a Glasgow per tal d'incloure-hi un full de ruta perquè les nacions emergents adoptin polítiques industrials que vagin més enllà dels combustibles fòssils. En efecte, si bé els membres de la Unió Europea han adoptat impostos sobre el carboni, amb una mitjana d'uns 25€ per tona, la qual cosa que comporta que el 80 per cent de les seves centrals elèctriques de carbó ja no tinguin un rendiment econòmic interessant, en canvi els responsables de més de la meitat de les emissions mundials de carboni -Xina, Índia i els Estats Units- en frustraran l'adopció generalitzada. Per consegüent, això situa les empreses de la UE, del Canadà i d'altres països que han adoptat impostos al carboni en un desavantatge competitiu, provocant així la discussió entre els països de la UE sobre les tarifes per frenar el dumping de diòxid de carboni des de l'estranger. L'autor considera que l'adopció d'aquest tipus de polítiques afavoriria que països com el Japó abandonessin els seus plans de crear fins a 22 noves centrals elèctriques de carbó durant els propers cinc anys. En definitiva, però, si bé els incentius constitueixen un al·licient contundent per a frenar aquests tipus de tendències, en canvi no són suficients per produir lideratges visionaris. Així, tot i que aquesta hivern s'han assolit temperatures de 18C a l'Antàrtida, molts líders, com Narendra Modi, Xi Jinping i Donald Trump segueixen convençuts que les conseqüències econòmiques i socials del canvi climàtic encara són llunyanes.

Benoît Bréville Quand les grandes villes font récession

A la majoria de països occidentals, els habitants i els gestors de les àrees metropolitanes estan descontents. Apòstols del progressisme, de l'obertura i de la innovació, no comparteixen la trajectòria de la resta del país, de les petites ciutats i de les zones rurals que es deixen seduir per l'extrema dreta i el populisme. Així, en nom del progressisme, comencen a articular una resposta. L'autor apunta que tots aquests actors metropolitans beneficien del suport del Banc Mundial, de les Nacions Unides i de nombroses multinacionals com ara Ikea, Microsoft, Google, Velux o Dell Technologies que van ser els principals patrocinadors del darrer congrés mundial d'alcaldes del C40 (*Cities Climate Leadership Group*). També denuncia que a més de promoure el reciclatge del capitalisme verd, les xarxes urbanes internacionals tenen un paper determinant en la definició de les anomenades "bones pràctiques" que després circulen de ciutat en ciutat. Per tal d'impressionar els inversors, els equips municipals utilitzen empreses de consultoria urbana que amb un llenguatge estandarditzat ajuden a elaborar els dossiers de candidatura als diferents premis i guardons, així com els formularis de sol·licitud d'ajuts i subvencions a les fundacions filantròpiques que financen projectes urbans innovadors. Això contrasta amb la situació dels territoris menys densament poblats i més populars que continuen patint els efectes de la recessió i atrapats en una espiral on la desaparició de llocs de treball industrials i poc qualificats ha provocat una davallada demogràfica, que al seu torn ha comportat la caiguda dels preus dels immobles i la crisi de les finances locals, la qual cosa significa menys ingressos per a les autoritats locals, amb efectes sobre el subministrament de serveis públics, el manteniment de les infraestructures, etc. No és doncs estrany que sigui en aquestes zones on té més implantació l'extrema dreta i els anomenats partits populistes. En definitiva, els responsables de les grans ciutats interactuen cada cop més amb els seus homòlegs d'arreu del món, però s'allunyen cada vegada més del rerepaís. El seu discurs és uniformement innovador, obert, sostenible, creatiu i intel·ligent gairebé ja no pot amagar la captació de recursos i de riquesa sense precedents que estan duent a terme. En aquestes condicions, l'autor es pregunta si realment són els més qualificats per oferir un antídoto al populisme...

Innovació, ciència i tecnologia

Foreign Policy 5G Explained

Els debats sobre el desenvolupament actual de la cinquena generació de xarxes cel·lulars, o "5G" han generat una intensa anticipació, temors profunds i una confusió generalitzada. La 5G té tota la capacitat per ser una tecnologia transformadora, però és àmpliament malentesa. Un sondeig realitzat per Barclays ha pogut comprovar que només el 28 per cent de les empreses saben què és la 5G i com podrien utilitzar-la. Així doncs, això comporta un clar avantatge competitiu per a les empreses que puguin comprendre la 5G i desenvolupar estratègies efectives. És per això que la revista *Foreign Policy* dedica a la 5G un extens dossier en que analitza tres aspectes diferents del tema -tecnologia i infraestructures, escenari competitiu global i seguretat nacional- que són essencials per copsar plenament

aquesta tecnologia en constant evolució i el ventall d'implicacions comercials i geopolítiques. La primera part explica com l'extensa infraestructura necessària per al desenvolupament de la 5G ha portat a una intensa competència entre els proveïdors d'equips de telecomunicacions i Huawei a l'espai global d'infraestructures. A la segona part d'aquesta sèrie -i darrera publicada a l'hora de tancar aquesta edició del *Diari*- s'aprofundeix en la cadena de subministrament de la 5G, s'esbossa com el desenvolupament dels estàndards globals de la 5G canviarà la dinàmica de potència a tot el món i s'analitza l'escenari competitiu mundial.

Laura Kayali et al. Europe's digital vision explained

El nou executiu de la UE va presentar a finals de febrer una sèrie de propostes que exposen el seu programa polític pel que fa a dades, Intel·ligència Artificial i regulació de plataformes durant els propers cinc anys. Aquest conjunt d'iniciatives polítiques té com a objectiu deslligar Europa de la seva dependència d'empreses tecnològiques estrangeres, alhora que reforça el propi sector tecnològic amb l'objectiu de ser més competitiu contra els seus principals rivals, la Xina i els Estats Units. En els tres documents presentats, la presidenta de la Comissió, Ursula von der Leyen, va destacar que la tecnologia ha de plegar-se als drets de les persones, a la vegada que va expressar el seu compromís perquè la transformació digital alimenti l'economia europea i per trobar solucions específicament europees per a l'era digital. En darrer terme, l'agenda digital de la Comissió té per objectiu fer que Europa sigui el lloc ideal per a la utilització de dades industrials d'alta qualitat i per la creació d'eines d'Intel·ligència Artificial.

Andrea Kendall-Taylor, Erica Frantz i Joseph Wright The Digital Dictators . How Technology Strengthens Autocracy

Les noves tecnologies permeten als governs tenir accés a mètodes nous per preservar i consolidar el seu poder. En control alimentat per la Intel·ligència Artificial (IA), per exemple, permet als governs autoritaris automatitzar la vigilància i el seguiment de l'oposició de manera molt menys intrusiva que la vigilància tradicional. Aquestes eines digitals no només permeten als règims autoritaris generar una xarxa de control més àmplia que amb els mètodes que depenen de l'ésser humà: ara també poden fer-ho amb molt menys recursos. En efecte, ningú no ha de pagar un programa informàtic per supervisar els missatges de text de les persones, llegir les publicacions en xarxes socials ni fer el seguiment dels seus moviments. Més encara, un cop els ciutadans assumeixen que això està passant, alteren el seu comportament sense que el règim hagi de recórrer a la repressió física. Els autors de l'article alerten que a mesura que les autocràcies han après a cooptar les noves tecnologies, s'han convertit en una amenaça encara més formidable per a la democràcia atès que les dictadures actuals han esdevingut més duradores gràcies a la utilització de la tecnologia.

Ludwig Siegele A deluge of data is giving rise to a new economy

Si la quantitat de dades generades a tot el món pot servir de guia, llavors la nova economia de dades està vivint un creixement accelerat. El primer genoma humà (tres gigabytes de dades, que a penes omplia un dvd) es va seqüenciar fa 17 anys; al més d'abril de l'any passat, 23andMe, una empresa que ofereix proves genètiques, tenia ja més de 10 milions de clients. Els vehicles autònoms més recents generen fins a 30 terabytes de dades per cada vuit hores de conducció (l'equivalent d'uns 6.400 dvds). IDC, una empresa d'investigació dels mercats, estima que el món generarà uns 90 zettabytes (l'equivalent a 19 trilions de dvd) aquest any i el següent, més que totes les dades produïdes des de l'arribada dels ordinadors. Però encara crida més l'atenció les tensions i les compensacions que aquest immens flux de dades produeix. D'alguna manera, les dades són un recurs natural, com el petroli, que pot ser adquirit i intercanviat. Però les dades també tenen les característiques d'un bé públic, que s'hauria d'utilitzar el més àmpliament possible per maximitzar la creació de riquesa. L'autor considera, doncs, que caldria crear noves institucions per reflectir aquesta tensió, com va ser el cas de la propietat intel·lectual. D'altra banda, la infraestructura de l'economia de dades també està dividida entre dos pols. Actualment, consisteix principalment en grans centres de dades amb paquets de servidors on aquestes s'emmagatzemen i s'agreguen. Però aquesta centralització té inconvenients, sobretot perquè consumeix grans quantitats d'energia i crea riscos per a la privadesa. Finalment, la geopolítica de les dades tampoc no serà un tema senzill de gestionar ja que l'economia de dades s'ha convertit en un assumpte global, on els productes digitals es traslladen cap a on es faci el processament millor per raons tècniques i de costos. I és per això que eels governs afirmen cada cop més la seva "sobirania digital" i exigeixen que les dades no abandonin el seu país d'origen.

Miquel Molina Ni intel·ligent ni artificial: masculina

En aquest article l'autor es planteja si es pot definir com a Intel·ligència Artificial una tecnologia que neix amb el mateix biaix masculí que ha contaminat la vella economia. En efecte, les decisions que aprèn la IA es basen en les dades amb les quals ha estat entrenada, i si aquestes dades estan esbiaixades (intencionadament o no), l'algoritme decidirà de maneta esbiaixada, i aquest biaix pot tenir conseqüències molt dràstiques que afecten la vida de les persones. El fet que no s'hagi produït un canvi en la proporció entre homes i dones que treballen en aquest àmbit, sumat a la rapidesa amb que es desenvolupen les noves tecnologies, convida a pensar que aquest biaix de gènere no només no s'està corregint, sinó que probablement s'està accentuant en els últims temps. En darrer terme, sembla confirmar-se que es continua perpetuant el control per part de l'home de les principals eines principals de progrés, en lloc d'intentar aprofitar la nova conjuntura per establir unes regles de joc més equilibrades.